

Joel qillqapiwan, Laodiceaymanta Qanchis Punchaw Adventista Iglesiapiwan — Kimsa chunka kimsayuq N°

Jeff Pippenger
2026-01-04

Iskay chunka kimsayuq niyuq.

Isca chunka iskayniyuq artikulopi qillqarqani: “Chaymanta chunka hukniyuq kapituluپی, akllasqa llaqtapa miraynin rikuchisqa kachkan chunka sutikunawan, Semmanta Abramkama. Chunka hukniyuq kapituloqa Babel torremanta willakuymi, ichaqa hinallataq akllasqa llaqtapa mirayninmi, Abrahamwan rikuchisqa hina. Chunka hukniyuq kapituloqa huk akllasqa llaqtata qallariychin, paykuna Dioswan kimsa kuti rimanakuyta ruwaq kananpaq. Kimsakaq, tukukuq pasaq, iskay chunka iskayniyuq kapituluپی Isaacpa haywarikuynin karqa. ‘Chunka hukniyuq’ kapituloqa alpha qallariymi, ‘iskay chunka iskayniyuq’ kapituloqa omega tukukuymi. Sutikunapa nisqanpi Diospa rimayninta uyariypaq munasqa iñiyqa, Manan imapas hukniraychu Kikin Simiypa yupayninpi rimayninta uyariypaq munasqa iñiyanta.”

Chunka hukniyoq qillqapi riqsichin Caínpa rimanakuyninta, hinaspa Abelpa rimanakuynintapas. Watakuna pacha kutikutikuspa rikuchirqanchikmi Babelpa torrepa profético kaqninakuna llulla rimanakuyta unanchasqanta. Unu p’ampasqa qhepamanmi dispensiónkuna hukman tukurqan: unu p’ampasqa manaraq kaptin, Edén punkupi yupaychay karqan; unu p’ampasqa qhepamantaqa, altarpı yupaychay kanan karqan. Altarqa nisqa bíblico kamachiykunayuqmi karqan. Chayqa sayarichisqa kanan karqan sallqa rumiwan, mana runapa makinchasqan, t’aqasqan utaq cincelsqan rumikunawanchu. Rumi patanpi rumi kanan karqan, mana morteroyuq.

Torrepa rurasqan karqan Nimrodpa yanapagninkunaman sutita qonankupaq, chaymi karakterta rikuchin. Torrepiqa rikunchik runa kikinkuta salvayta munashankuta, hinaspa hanaq pacha dioskunahinata hoqarikuyta munashankuta. Torreqa huk iglesiata unanchan, mayqinchus yuyarin kikin salvakuyta atisqanta, hinaspa hoqarisqa kayta kananpaq kasqanta; hinallataq Salmo 83 nisqapi chunka reyku ruwanku hina, maypichus papal umata hoqarinku Biblia profeciapa millay huñunakuy ninapi, chaymi Domingo leypi hunt’akun.

Asafpa takiyin o salmo. Ama upallaychu, Diosnıy: ama ch’inyaychu, amataq thasllayaychu, Diosnıy. Qhawariy, cheqaqmi awqaykikuna qapariyta hatarichispa kachkanku; qamta cheqnıkuqkunataq umankuta oqarichisqanku. Salmos 83:1, 2.

Kay pachaya chayraqmi Noépa unu llullakuywan tukuchisqa karqan, hinaspataq Diosqa imarayku ñawpa unupacha runakunapa pacha tukukuyta reqsichirqan chayqa kaymi karqan: runapa yuyayninkuna sapa kuti mana allin kasqanrayku. Bibliamanta rimayqa hukllachakuyta imaymana hinamanta rimarin, chaymanta hukninmi “ñawıwan ñawıwan rikuy” nisqa. ¿Iskay runakunaqa kуска puriyta atinkuchu mana huk yuyaypi kashaspankurayku?

Kunanqa, wawqe-panaku, mañakuykichis Señorniykichis Jesucristoq sutimpi, llapallaykichis huk simillawan rimarinaykichispaq, amaqhina rakinakuykuna qamkunapi kananpaq; aswanqa huk yuyayllapi, huk juicioyllapipas sumaqta hukllachasqa kanaykichispaq. 1 Corintios 1:10.

Diosqa rimanata pantachispa Nimrodpa suyunta taripashqanpi, chayqa reqsichinmi pantachiy manaraq kaptin llapanku hukllachasqa kasqankuta; chayraykutaq llapanku huk kikin kayniyuq kasqankuta, chay kaynintaq runapa rurasqanpi sayasqa huk religion kasqanta—Abrahamwan sut'ichasqa, chay kikin p'anqapi rikuchisqa runakunamanta hukninman contra. Semqa Nimrodpa pacha tiempunpi huk cheqaq sunqu karqan. Historiadorkunaqa Semmanmi señalan Nimrodta wañuchiqa kasqanta, Señorpa ñawpaqenpi atiyiniyuq hatun hatarikunata. Chay yuyayqa historianakunapa yuyayninkuna mana kasqanpas sayanmi, Semqa pactopi runa kasqanrayku; yawarnintaqa Noémanmi qatiq, paypas pactopi runa karqan; paytaq yawarninta Setman kutichin, huknin pactopi runa, paymi pactopa historianta yaykurqan wawqen Abelpa rantinpi, paypas huknin pactopi runa karqan, Adanpa chiqap mirayninmanta.

Génesis chunka hukniyuq capítuloqa Cristowan Satanaswan hatun ch'aqwaymi, kawsaypa pactonwan wañuypa pactonwan ima chawpinpi. Nimrodqa Señorpa ñawpaqenpi hatun cazadormi rikuchin, imaraykuchus achka yupaychaqniyuq iglesiata rikuchin. Abramqa, Semmanta, pisilla yupaychaqniyuq iglesiata rikuchin. Semqa pacto runam karqa Nimrod torreta sayachkaptin, ichaqa chunka hukniyuq capítuloqa iskay pactoqa mana Semwan Nimrodwanchu rikuchisqa kanku, aswanqa Nimrodwan Abrahamwanmi. Pabloqa kay profético kamachiyta sut'inmi reqsichin.

Kay Melquisedecqa, Salem llaqtapa reynin, ancha hanaq Diospa sacerdote, reykunata wañuchispa kutimuq Abrahamwan tinkuspa payta saminchasqa; paymanmi Abrahamqa llaqa imakunamantapas chunka huknin rakita qosqa; ñawpaqta sut'inchasqanmantaqa “Chanin kaypa Reynin” nisqa, chaymantaq “Salempa Reynin” nisqa, chayqa “Thak kaypa Reynin” ninmi; taytaynaq, mamaynaq, mirayninnaq, p'unchaykunapa qallariyninnaq, kawsaypa tukukuyninnaq; ichaqa Diospa Churinman rikch'achisqa kaspas, wiñaypaq sacerdote hinam qhiparin. Kunanqa yuyaychaychis kay runapa ancha hatun kasqanta, paymanmi patriarca Abrahampas atipanakusqan qichusqa imakunamanta chunka huknin rakita qosqa.

Cheqaqmi, Levipa churinkunamanta kaqkuna, sacerdociopa oficionta chaskiqkunapa, kamachisqayuw kanku leyman hina llaqtamanta diezmokunata chaskinankupaq, chayqa wawqinkunamantam, Abrahampa chankanmanta llusqimusqankumantaña kayaptinpas:

Ichaqa paqarisqanqa mana paykunamanta yupasqa kaptinpas, Abrahammanta chinkachiykunata chaskirqan, hinaspaq promesakunata hap'iq runata samincharqan. Mana ima iskayrayayniyoqmi aswan pisi kaqqa aswan hatun kaqwan saminchasqa kan. Kaypi wañuq runakuna chinkachiykunata chaskinku; chaypiqa chaskinmi, mayqenmantachus kawsan nispa testificasqa kachkan chay. Hinaspa, nisqayman hina niyman, Levipas, mayqenchus chinkachiykunata chaskin, Abrahampi chinkachiykunata qusqan. Payqa manaraq taytanpa wiksa ukhunpi kasharqanraqmi, Melquisedec paywan tinkusqan pacha. Hebreos 7:1–10.

Melquisedec nisqamantaqa kunan p'unchawpaq cheqaq kachamanta anchata yachachiy kan, ichaqa ñoqaqa sasallam reqsisachkani Pablo sut'inmanta yachachisqanta: pactopi runakunapa profetiko kawsayninkuna, chaywan niyta munani qhelqasqa testimoniopi qhari warmikuna, paykunapa

Escritura nisqapi testimoniunqa Diospa runakunawan pactonpa profetiko siq'inpi huk waymarkta reqsichin. Pablo yachachinmi Melquisedecmanta, payqa Levitikok sacerdociomanta manaraq Sinaípi sayarichisqa kaptin kawsarqan, chayrayku tawa pachak watamanta aswan ñawpaqta Levitikok sacerdocio kananmanta, Levimanta diezmota chaskisqanta. Levitikok sacerdociopí kananpaqqa Leví ayllumanta levita kaspá, yawarninmanta Levi lloqsisqanta rikuchiyta atinan karqan. Melquisedecqa mana atirqanchu rikuchiyta lloqsinanqa Levi siq'imanta kasqanta, imaraykuchus Levíqa manaraq paqarisqa karqan.

Profecíapa siq'inqan, Diospa Adanwan Evawan rimasqa tratonta rikuchiq, cheqaqa iskay tratokunam. Ñawpaq kaqqa kawsaymanta traton karqan, huk sasallam pruebayuq. Urmaymanta qhipaman, hinaspa mana allinllapaq tukusqa pruebaymanta qhipaman, qatiq tratopi huk corderopa yawarnin yaykurqan p'achawan qatachiyta qunanpaq. Chaymantataq karqan Diospa runakunawan traton, k'uychiwan, Noéwan, altarpí yupaychaywan ima sut'inchasqa. Chaymantataq Génesis chunka hukniyuqpi, Diospa akllasqa llaqtawan traton qallarikurqan; paykunataq Hebreokuna nisqa kananpaq karqanku. Sapa chay willakuykunapiqa, Bibliapi runakunaqa tratopa qhari warmikunan kanku.

Génesis chunka hukniyuqpi, akllasqa llaqtawan kawsaypa rimanakuy qallariynin rikuchisqa kachkan; chayqa rikuchisqa kachkan kikin maypichus Nimrod wañuypa rimanakuyta sayarichin, ladrillokunawan llank'achisqa allpamanta t'uñunawan ima, chaykunam altarpas unanchasqan mana llaqllasqa rumiikunapa, mana morteroyuq kasqankupa llulla rikch'aynin karqan. Hermana White willawanchik altarqa Cristota unanchanmi; chayrayku Nimrodpa religionnin, mayqinchus llulla religion kashan, llulla Cristotam unanchan.

Hinaspataqmi huknin hukninman nirqanku: “Hamuychik, ladrillokunata rurasun, allinta ruphachisunpas.” Hinaspataq rumi rantinpi ladrillokunata karqanku, argamasa rantinpitataq asnaq allpata karqanku. Génesis 11:3.

Sichus qori altarta ruwanki chayqa, ama llaqlashqa qoriwan ruwankichu; imaraykuchus chayman llamk'anayki herra mintata oqarinki chayqa, qhelli yachirqankin. Éxodo 20:25.

“Mananmi peligropi kashanchik sagradotawan común kaqta chapuriykuypaq. Diosmanta hamuq santo ninataqa ruwasqanchikpiqa llamk'achinanchikmi. Cheqaq altarninchikqa Criston; cheqaq ninataq Espíritu Santon. Kaymi sonqonchikta kallpachaqnin. Espíritu Santo runata pusaspa, kamachispa chayllapi, payqa allin consejerollañam kan. Sichus Diosmanta, paypa akllasqan runankunamantapas karunchakuspa, mana reqsisqa altarkunapi tapukuq rinchis chayqa, ruwasqanchikkunaman hina kutichisqas kanchis.” Selected Messages, book 3, 300.

Huk cheqaqkunawan kуска, Génesis chunka hukniyuqmanta qhawaykuy profético nisqapi hap'ikusqa yachachikuykunamanta hukninqa kaymi: chayqa huk línea proféticaq qallariyninta reqsisichin. Noépa unu p'ampasqanmi huk t'aqanakuy profética nisqata señalachin. Noé arcamanta llusqsimusqan qhepanqa musuq yupaychay ñan kanan karqa, hinaspa yupaychay ñanqa sapa kuti iskay clase yupaychaqkunata paqarichin, imaynachus Caínwan Abelwan historiapi qhawachisqa kasqan hina. Génesis chunka hukniyuqqa huk musuq pacha-mi, qallariy historiayuy, chay historiataq tukuypi historiapa cimienton tukupun, Diospa qhipa p'unchaw traton llaqtan domingo

kamachiy crisispi Babiloniamanta chunka huk hora llamk'aqkunata waqyamusqankukama. Nimrodqa domingo kamachiy crisispi huchapa runanmi, hinaspa Sem, mayqinchus Abraham kasqa, chay kikillan crisispi Diospa runanmi. Génesis chunka hukniyuqpi t'aqanakuywan simikunapa pantaychasqanqa Noé arcamanta llusqsimusqan qhepanmi qallarín. Chay chunka hukniyuq qillqapa temaqa iskay tratokunam, hinaspa willakuyqa hunt'asqa tukukun Abrahampa tratonpa kimsan ñiqin pason chunka iskayniyuq qillqapi rikuchisqa kaptin.

Chunka huk ñiqin chunka hukniyuq kapituluqa Abrahampa mirayninpa alfa historiannim, chaymi iskay chunka iskayniyuq kapitupin omega historiankama chayan. Nimrodpa Babelmanta qallariynin willakuywan, Isaacpa haywariyninmanta tukukuynin willakuywan, iskayninku runakunapa hawan qhepa taripayta rikuchinku. Chay mirayqa Nimrodpa torrenmanta qallarín, Isaacpa haywariyninkama mast'arin, hinaspataq chay sutinchanaqa iskay haywarikuypi, huknin hukninpa contranpi, tukukun. Nimrodpa haywariyninqa Diospa ejecutivon taripayninta chaskin, Abrahampa taripaynintaq Diospa saminchayninta chaskin. Nimrodqa chunka hukniyuq kapitulupa alfannim, Abrahamtaq iskay chunka iskayniyuq kapitulupa omegannim. Omeganqa sapa kuti aswan hatunmi, hebreo alfabeto nisqaman hina, huk iskay chunka iskay kutikama; simikunata pantachispa ch'aqwaykuchiywan, nacionkunata tukuy suyukunaman ch'eqechispa rikuchisqa kallpataq, cruzpa kallpanwan anchata atipanakuq karqan. Nimrodpa torrenqa 9/11 nisqapa Iskay Torre Gemelasta rikuchin, Isaacpa haywariynintaq domingo leyta rikuchin.

Akllasqa llaqtawan rimanakuypa siq'inqa chunka hukniyuq yupaypa unanchaqninwanmi qallarín, iskay chunka iskayniyuqpa unanchaqninwanmi tukukun. Chay siq'iq probaciónpa wisq'aykusqanpi tukukun, Nimrodpa alfa historiapi hinallataq Abrahampa omega historiapiapas. Nimrodpa Abrahampa historiankum kikinmi Bibliapa ñawpaq qillqapi rikuchisqa kachkan, hinaspataq Noépa unu p'itiywan chayraq tukuq chinkachisqamanta puchuqkuna huñusqa kasqanpa contexto-ninpi churakusqa kachkan. Bibliapa ñawpaq qillqapin ishkay rimanakuykunapa rikuchikuynin, ishkay testigokunata qun, paykunapa chunka hukniyuq capítuloq siq'inmanta iskay chunka iskayniyuqkama probaciónpa wisq'aykusqanta rikuchin.

Mayqen mana allin ruraqqa, chay hina mana allin ruraqla kachunraq; qhelli kaqpas, qhelli kachunraq; chanin runapas, chaninlla kachunraq; santo kaqpas, santo kachunraq. Apocalipsis 22:11.

Nimrodqa mana allinmi, qhellimi hinalla kachkan, Abrahamqa chaninnaq, santuq hinalla kachkan. Génesis 11–22 alfa nisqapi riqsichisqa hina, chay hinallataq Apocalipsis 22:11 omega nisqapipas. Kamachiy p'uchukay manaraq wichq'akusqanmanta aswan qayllapi, chay 10 versículopi huk willakuy rurasqa kachkan, kay libropi kaq profecíapa nisqankunata ama sellanaykipaq. Kamachiy p'uchukay manaraq wichq'akusqanmanta, qatiq versículopi kikin, Apocalipsisim huk profecía kachkan mana sellasqa kananpaq. Chay chunka hukniyuq versículomanta iskay versículokuna qhepaman, Cristoqa chay profecíata mana sellasqa kananpaq kichanapaq llaveta qon.

Hinaspanmi: Ama kay libroq kay profecíanta nisqankunata sellaychu, pachaqa qayllañam kashan. Mana chaninnaq runaqa, mana chaninnaqla kachunraq; qhellisqa kaqpas, qhellisqalla kachunraq; chiqap runataq, chiqap runalla kachunraq; santu kaqpas, santulla kachunraq. Qhawariy, utqayllam hamusani; premiyoypas ñoqawanmi kashan, sapankaman qonaypaq

imaynacha rurasqanman hina.

Ñuqaqa Alpha hinallataq Omega kani, qallariy hinallataq tukukuq, ñawpaq kaq hinallataq qhipa kaq. Apocalipsis 22:10–13.

Ishkay chunka iskayniyuq capítuloqa tukuy Bibliapa omega capítulonmi, hinaspa Apocalipsispi sellasqa kachkan chay profeciata kicharinapaq llavem qa, Cristoqa tukuy huk principio-kunamanta aswan hatunpaq reqsichisqanmi Apocalipsispa huk ñiqin capítulopi. Huk ñiqin capítuloqa hebreo alfabetopa ñawpaq qillqanmi, iskay chunka iskayniyuq capítuloñataq qhipa qillqanmi. Huk ñiqin capítulopa tawaq ñiqinmanta chunka hukniyuq ñiqinkama versículokunapi, Juanqa pay kikinmi reqsichikun, hinaspa Cristota Alpha hinaspa Omega nispa sutichan.

Ñuqa Juanmi, qankunapa wawqeykichis, ñak'ariypi, Jesuscristoq qhapaq kayninpi, hinallataq paypi suyaywan muchuyta awantaypi ima, qankunawan kуска kaq. Diospa siminrayku, Jesuscristoq testimoniunraykutaq, Patmos sutiuyuq isla-pim karqani. Señorpa p'unchayninpi Espiritupi kashaspaymi, qhepapiy kunkayta uyarisqani, trompetapa hina hatunmanta rimamuqta, nispa: Ñuqam Alpha hinallataq Omega kani, ñawpaq kaqpas qhipa kaqpas; hinaspa, ima rikusqaykitaqa huk librupi qillqay, hinaspataq Asia llaqtapi qanchis iglesiakunaman apachiy: Éfeso-man, Esmirna-man, Pérgamo-man, Tiatira-man, Sardis-man, Filadelfia-man, hinallataq Laodicea-man. Apocalipsis 1:9-11.

Chunka kinsa chunka hukniyuq qillqapi, Juanqa Patmospi kashan, ichaqa chunka iskayniyuq qillqapi muyuripun, chaymantapacha hanaq pacha santuario ukhupiñan kashan. Chayrayku, 9/11 qillqakunapi, Juampa testigonta tariyku, mayqinchus Jesus-ta Alpha y Omega kasqanta reqsichin, imatachus Jesusqa kikinmantaña reqsichikurqan chunka pusaqniyuq qillqapi:

Ñuqaqa Alpha Omega ima kani, qallariyninpas tukukuyninpas, ninmi Señor; kaq, karqapas, hamuqpas kaq, Tukuy-Atiyniyuq. Apocalipsis 1:8.

Pusaq iskayniyuq versículopi, Juanqa qillqashan Cristoq kikinmanta rimarisqanta uyarisqanta. Pusaqniyuq qanchisninmanta chunka hukniyuqkama versículokunapiqa, Juanmi kikinmanta rimashan. Chayqa ñawpaq chunka hukniyuq versículokunapi iskay testigokunata rikuchin, paykunaqa Cristota Alpha hinataq Omega hina reqsichinku. Chunka isqonniyuqmanta chunka hukniyuqkama versículokunaqa sapankama huk yuyaypa t'aqanmi kanku. Tukuy capitulowan tinkisqa kashaspapas, kay versículokunapiqa Juanmi kikinmanta rimashan; ichaqa pusaqniyuq tawanmanta pusaqniyuq pusaqkama versículokunapiqa, Juanqa Dios kayninpaq iglesiakunaman rimashan. Tawa versículoqa huk yuyaypa t'aqata qallarín, chaymi pusaq versículopi tukukun. Kaytaqa reqsiyta atin, Cristoq qallariyninpi kaq unanchasqankuna rayku, paymi karqa, kanan kashan, hamunanraqmi, nispa, tawa versículopi reqsisqa kashan, hinaspataq yapamanta pusaq versículopipas.

Juanmanta qanchis iglesiakunaman, Asia llaqtapi kaqkunaman: qankunaman munakuyninpas thak kaypas kachun, kaqmantapacha, ñawpaqpi kaqmantapacha, hamuq kaqmantapas; hinallataq tronampa ñawpaqninpi kaq qanchis Espiritukunamanta; hinallataq Jesucristomantapas, paymi chiqap testigo, wañusqakunamanta punta paqarisqa, kay pachapi reykunapa kamachiqnin. Payqa ñuqanchikta munakuspa, kikin yawarninwan

huchanchikkunamanta mayllawasqanchikrayku, hinallataq Diosman, paypa Yayanman, reyunata hinaspa sacerdotekunata rurawasqanchikrayku, payman kachun hatunchaypas kamachikuypas wiñaypaq wiñaykama. Amén. Qhawariychik, payqa phuyukunawan hamun; llapa ñawipas payta rikunqa, payta t' oqsirquqkunapas; hinaspa kay pachapi llapa ayllukunapas payrayku waqanqaku. Arí, Amén.

Ñuqaqa Alpha hinallataq Omega kani, qallariy hinallataq tukuynin, nispa Señor rimarin, kaq, ñawpaqpi kaq, hamuq kaqpas, Tukuy-Atiyniyuq. Apocalipsis 1:4-8.

Ñawpaq kimsa versículokuna capítulo hukpi rikuchinku Jesucristopa revelacionninta, mayqinta kichasqa kananmi asllaña manaraq probation tukukuchkaptin, imaraykuchus versículo kimsapi nin: “pachaqa qayllañam.” “Pachaqa qayllañam” nisqaqa kkillanmi capítulo iskay chunka iskayninpi, versículo chunka nisqawan, mayqinchus nin: “ama sellaychu kay libropa profecía nisqankunata, pachaqa qayllañam.” Profecía kichasqa kaqqa Jesucristopa Revelacionninmi.

Tawa kaqnin ñawpaq versículom kallarichin sellokuna kichasqanta, chay tawa kaq versiculopitaq qallarín Juanpa testigokayninwan: “Noqa Juan”; hinaspataq pusaq kaq versiculopiqa Cristo kikinmi reqsichikun. Pichqa versiculokunamanta ñawpaq kaqpiqa runa testigom kachkan, tukukuyninpiqa Diosmanta testigo. Tawa kaq versículom Hanaq Pachataytata reqsichin kay hina nisqa kasqanmanta: “kaq, ñawpaqmanta kaq, hamuq kaqpas.” Pusaq kaq versiculopitaq Cristo reqsichikun chay hina nisqa kasqanmanta: “kaq, ñawpaqmanta kaq, hamuq kaqpas.”

Jesucristopa Revelacionninta kicharipa unanchaypa llaveqa alfa omega nisqa kamachikuymi. Ñawpaq kaq hina, qhipa kaq hinapas, Cristoqa kunanpi hinallataqmi kashan, ñawpaqpi kaspapas, hamuq p'unchawkunapipas kanqa. Jesuspas Taytapas iskayninku “kaq karqa, kunan kaqmi, hamunanraq kaqmi” nisqa Dios kasqankuqa, Cristota Alpha Omega hina hukmanta rikuchiylatataqmi. Payqa Alpha Omega, Ñawpaq kaq, Qhipa kaq, Qallariy, Tukuy; payqa qallariypi karqa, tukukuy p'unchawpipas kanqa. Reinopa “llavekuna” nisqakuna, Cesarea Filipipi iglesiaman qosqa kaqkunaga, Isaías 22:22-pi Eliakimpa rikranman churakusqa “llave” nisqa kaqwan kkillantaqmi. Revelación libroq alfanqa capítulo hukniyuqmi, omeganqa capítulo iskay chunka iskayniyuqmi; chayrayku hebreo alfabetopa llapan qillqankunata Revelación capítulo-kunapi tarisunchik. Capítulo chunka kimsayyuqmi Estados Unidospa hatarikuyninta, chaymanta qhipamanpas llapan pachapa hatarikuyninta rikuchin. Capítulo hukniyuqmi Cristota Alpha Omega hina rikuchin, capítulo iskay chunka iskayniyuqtaqmi chay kikin cheqaq kayta reqsichin, ichaqa capítulo hukniyuqpi rimakusqa kicharikuywan tinkisqa. Capítulo hukniyuq, chunka kimsayyuq, iskay chunka iskayniyuq ima, kimsa hebreo qillqakunami, chaykuna huñusqa “cheqaq kay” sutiuyuq simita ruwanku.

Mateo qhelqapa iskay chunka kimsayyuqpiqa, Jesusqa pusaq ay nisqakunata churarin Fariseokunaman hinaspa Saduceokunaman. Iskay chunka iskayniyuq qhelqapa qhipa versiculonpin, Cristoqa simi chapanakuyta maskhaq judíokunawan rimanakusqan tukukurqan Davidpa sasachakuyninwan, chay sasachakuymi alfadewan omegawan kamachikusqan yachaqtinlla allinta hamut'aspa allichasqa kanman.

Fariseokuna huñusqa kachkaptinku, Jesús paykunata tapurqa, nispa: ¿Imataq Cristo-manta yuyankichik? ¿Piqa churintaq payqa?

Payqa ninku: “Davidpa Churin.”

Paykunata nirqan: Imataq chayri Davidqa Espíritu-pi payta Señor nispa waqyaykun, nispa: Señorniyqa Señorniyman nirqan: Paña ladoypi tiyay, awqaykikunata chakiykupa uranman churana kama? Chayhinaqa, David payta Señor nispa waqyaspaqa, imanasqataq paypa churin kanman?

Mana pipas mana atisqankuchu huk simillapas kutichiyta; chay p’unchawmanta ñawpaqmanqa mana pipas atinrachu payta astawan tapuykunawan tapuyta. Mateo 22:41–46.

Iskay chunka iskayniyuq kapitulumanta tukukuyninqa rimanakuypa willakuy ñanpi huk señalta reqsichin. Jeremiaspas kay cheqaq kay sutinmanta rimallantaqmi:

Kaymi simi Señor Diosmanta Jeremiasman hamusqa, nispa: Sayariy Señorpa wasinpa punkupi, chaypim kay simita willakuy, nispa: Uyariychik Señorpa siminta, llapa qankuna Judá llaqtamanta, kay punkukunata yaykumuspa Señorta yupaychanaykichikpaq. Kayhinan ni Señor de los ejércitos, Israelpa Diosnin: Allinchaychik ñanniykichikta, rurayninikichiktapas, chaymanta kay cheqapi tiyachisqaykichik. Ama llullakuq simikunapi atinikuychikchu, nispa: Señorpa templon, Señorpa templon, Señorpa templon, kaykunaqa.

Sichus kankuna chiqapta allinyachinkichik ñankunatawan rurayninchikkunatapas; sichus chiqapta taripayta ruwankichik runapura, huk runawan runamasinpa chawpinpi; sichus mana ñak’arichinkichikchu karu llaqtamanta hamuqta, waqcha wawakunata, viudatawan, kay cheqapipas mana huchayuq yawarta hich’ankichikchu, nitaq huk dioskunapa qepanta purinkichikchu kikinnykichikpa mana allinpaq: chayqa ñoqaqa kay cheqapi tiyachisqaykichik, taytaykichikkunaman qusqay allpapi, wiñaypaq wiñaykama. Qhawariychik, llulla simikunapi atinichisqankichik, mayqin simikuna mana imatapas allinta rurayta atinchu. ¿Suwa kankichikchu, wañuchinkichikchu, warmi-qhari huchata ruwankichikchu, llullakuspa jurankichikchu, Baalpaq inciensa rupachinkichikchu, mana reqsisqaykichik huk dioskunapa qepantataq purinkichikchu; hinaspataq hamuspa sayankichik ñoqa ñawpaqpi kay wasipi, sutiyan sutichasqa wasipi, nispa: “Qispichisqa kashanchik kay llapan millay ruwaykunata ruwananchikpaq” nispa?

¿Kay wasicha, sutiymi sutichasqa, qamkunapa ñawiqnikichispi suwá kunapa mach’ayninman tukusqachu? Qhawariychis, ñuqapas rikurqanim, nin Señor. Ichaqa kunan riyichis Silo llaqtapi karqan ñuqapa mayman, chaypi qallariyninmanta sutiya churqani, hinaspa qhawariychis imatachus rurqani chayman Israel llaqtaypa mana allin rurayninkurayku.

Kunanqa, qankuna llapa kay ruwaykunata ruwasqaykichikrayku, nin Señor, noqaqa tutamanta hatarispay rimarqaykichik, ichaqa manan uyariwarqankichikchu; waqyasqami qankunata, ichaqa manan kutichiwankichikchu. Chayrayku kay wasiman, sutiyan sutichasqa kasqanman, maypichus qankuna atiykachankichik, hinallataq qankunaman hinaspa taytaykichikkunaman qosqay lugarman, Shilopi ruwasqayta hina ruwasaq. Hinaspa qankunata ñawpaqniymanta wikch’usaq, llapa wawqeykichikkunata wikch’usqayta hina, Efrainpa llapa miraynintinta.

Chayrayku ama kay llaqtapaq mañakuwaychu, amataq paykunapaq waqyayta nitaq mañakuyta oqarichiychu, amataq noqaman paykunapaq mañapayaychu; noqaqa manan uyarisqaykichu. Jeremías 7:1–16.

Jeremías-man niykurqan ama ñawpa Israelpaq mañakunanpaq, paykunaqa kutirikuy mana atina tupuman chayarusqankurayku, imaynan capítulo iskay chunka iskayniyuqpa tukuyninpi ch'iqnichikuq Judío runakuna chayaraqanku hina. Moisés, (huk pacto runa), Diospa akllakusqa pacto llaqtanta chinkachiyta munasqanwan tinkuchisqa kashaqtin, Moisésqa mañakuspa hark'arqan. Capítulo qanchispiqa, Jeremías-man niykuq ama chay kikin pacto llaqtapaq mañakunanpaq. Siloq profético historiyanmi reqsichisqa kashan, huk akllakusqa pacto llaqtata Diosqa qhispichiy mana atiq tupuman huchankuna chayasqankumanta qhespichisqanman hina, chaytaqa huk versículopi nisqanman hina, siki siki patapi hinalla rikuchiq pruebakuna kasqanrayku.

Efraínqa ídulokunawan hukllasqa kashan: sapallan kachun. Oseas 4:17.

Rimanakuypa historiankunapi, Diospa rimanakuyninwan tukuchisqan chiqaqmi huk sutinchaska señalkuna hina kachkan. Josuéwan Calebpa willakuyninta mana chaskispa, chunka kaq pruebatam señalan, huk ejemplotapas hinallataq. Jeremíastaq, aswan qhepa wakin capitulokunapi, kay llaqtapaq ama mañakunanpaqmi nisqa kachkan.

Chayrayku, ama kay llaqtapaq mañakuychu, amataq paykunapaq waqyaspa ni mañakuspa oqarichiychu; imaraykuchus ñoqaqa mana uyarisqaykichu paykuna sasachakuyninkupi ñoqaman waqyasqankupachaqa. Jeremías 11:14.

Qanchis kaq kapitulumpi, Domingo kamachiypi Laodicea llaqtapi kaqkunata wikch'uyta, Shiloah nisqapa simbolismopni rikuchisqahina, willakurqan; chaywanqa qayllapi imatachus “ruranqa” nisqanta reqsichisqan.

Chayrayku kay wasiwan, sutiyan sutichasqa kasqanman, maypin qankuna confiarqankichik, hinallataq qankunaman hinaspa tayta-machuykichikkunaman qusqay lugarwanpas, Shilohpaq rurasqay hina rurasaq. Hinaspa ñawpaqniymanta wikch'usqaykichik, llapa wawqeykichikkunata, Efraimpa llapan miraynintapas wikch'usqay hina. Chayrayku ama mañakuychu kay llaqtapaq, amataq waqyaspa mañakuyniykita otaq oracionniykita oqarichiychu paykunapaq, amataq noqaman mañapayaykuchu: mana uyarisqaykichu. Jeremías 7:14–16.

Chunka huk ñiqin chunka hukniyuq capítuloqa, ama mañakuychu nisqa kamachikuyqa Laodicea runakunata atipaq manchakuyta rimarin, intichaw saminchasqa kamachikuy qhepanta hamuq sasachakuy pacha ukhupi kashaqta tarikuspa. Paykunaq manchakusqankuqa, tratota mana chaskisqankumanta paqarisqa historiapi churakusqa kashan.

Uyarikuychik kay pactok simikunata, hinaspa rimay Judá llaqtapi runakunaman, Jerusalén llaqtapi tiyakkunamanpas; hinaspa paykunaman niy:

Kaymi nin Israelpa Diosnin Señor rimarin:

Maldito kachun kay runaqa mana kasukkuq kay rimaykunata kay pacto-manta, chaytaq kamachirqani qankunapa taytakunaman p'unchawpi Egipto suyu-manta orqomusqaypi, fierro hornomanta hina, nispa: Uyariychis simiyta, hinaspa ruwakuychis llapa imaymana kamachisqayman hina; chayhinapin qankuna kanqankichis llaqtay, noqataq Diosniykichis kasaq: chayrayku hunt'anaypaq juramentota taytakunaykunaman jurasqayta, qosqaypaq paykunaman huk allpata lechewan misk'iwan phawayuqta, kunan p'unchaw hina.

Chaymi kutichispa rimarirqani: Chayna kachun, Apu Señor. Hinaspan Señor niwarqan:

Kay simikunata Judá llaqtakunapi, Jerusalénpa ñankunapipis willakuy, nispa: Kay pactopa simikunata uyariychik, hinaspa ruwariychik. Imaraykuchus, Egipto hallp'amanta orqomusqay p'unchawmanta kay p'unchawkama, qankunapa taytakunata sinchita willarqani, tutamanta hatarispay, hukmanta hukmankama willarispay, nispa: Rimaynita kasuychik. Ichaqa paykunaqa mana kasukurqankuchu, nitaj rinrinta uyariyman q'imiyrqankuchu, aswanqa sapaqninmi millay sonqonpa yuyayninman hina purirqanku; chayraykun paykunaman apamusqani kay pactopa llapa siminkunata, ruwanankupaq kamachisqayta; ichaqa manam ruwarqankuchu.

Hinaspa Señorqa niwarqan: Judá runakunapa chawpinpi, Jerusalén llaqtapi tiyaqkunapa chawpinpipas, huk manchakuy mana allin rimaymi tarisqa. Paykunaqa kutirirqanku ñawpaq tayta-mamankupaq mana allin ruwayninkunaman, mayqenkunaq mana munarqankuchu simiykuna uyariyta; hinaspa huk wak dioskunapa qhepanman rirqanku paykunata sirvinankupaq. Israelpa wasinwan Judápa wasinpas p'akirqanku ñawpaq tayta-mamankuwan rurasqay pactoyta.

Chayrayku, kayhinata Señor nin: Qhawariy, paykunaman mana allin llaqtakuyta apamusaq, chaymanta mana ayqekuyta atinqakuchu; noqaman waqyarimuptinkupas, manan uyarisqaykichu. Hinapinmi Judá llaqtakunapas, Jerusalénpi tiyaqkunapas ringaku hinaspa waqyarinqaku inciensota haywarisqanku dioskunaman; ichaqa sasachakuyninku p'unchawpin manan ima hinapas qespichinqakuchu. Judá, llaqtaykikuna yupayman hina diosniykikuna karqan; Jerusalénpa callenkuna yupayman hinataq altarkunata sayarichirqankichik chay p'enqay kaqman, Baalman inciensota rupachinapaq altar-kunata.

Chaymi, ama kay llaqtapaq mañakuychu, amataq paykunapaq waqyaspa utaq mañakuspa mañakuychu; ñoqa manam uyarisqaykichu sasachakuyninkupi ñoqaman waqyamuwaptinku. Jeremías 11:1–14.

Pachak waranqa tawa chunka tawan waranqa ukhupi kaypaq akllasqakunapa kawsarimusunqinqa Revelación 11:11 nisqapi reqsisqa kachkan; paykunapa qhipa huñunakuyninkutaq Isaías 11:11 nisqapi reqsisqa kachkan; dragónpa, bestiapa, llulla profetapaq hawa siq'inqataq Daniel 11:11 nisqapi reqsisqa kachkan; Inti punchaw kamachiywan trigo ukhupi malezakunapa juzgakuyninqa Ezequiel 11:11 nisqapi reqsisqa kachkan, mana yuyaysapa vírgenesman hamuq muchuywan manchakuypas Jeremías 11:11 nisqapi reqsisqa kachkan.

Kay runamasqankumanta mana mañakunapa kamachiyqa Mateo qelqap iskay chunka iskayniyuq kapítulopa qhipa versículonkunapi rikuchisqa waymarkmi; hinaspa iskay chunka kimsayuy

kapítulonqa Adventismopa hawanman pusaq ay niykunata reqsichin. Iskay chunka kimsayuq kapítulonqa ichaqa 22 octubre 1844 watamanta, utaq Domingo kamachikuy lawmanta. Chay iskaynin waymarkkunaqa kasarakuy hunt'akusqanmi, kasarakuyqa huk noviaqwan huk qharinwanmi, paykuna huk aycha hina huñunakunku. Kasarakuy hunt'akuyqa pampachanakuyta, utaq "huklla kayman kutichiya" rikuchin. Runaqa Diospa rikch'ayninpi ruwasqa karqan, paymi qhari warmita ruwarqan. Paykunapa mirayninkunaqa iskay chunka kimsayuq cromosomakuna qharimanta, hinaspa iskay chunka kimsayuq warmimanta nisqawan rikuchisqa kanku. Kuskanpi tawa chunka suqta cromosomankunaqa templota hunt'achinku. Sapa sapanka runaqa templo kanki, manachu yachankichik Señorpa templon kasqaykichikta?

Kasarakuyta hunt'achisqanpi, iskaynin hukllaña kaptinkuqa, iskay templokuna iskay chunka kimsa yupayniyuqkuna huñusqanmanta huk templo tawa chunka suqta yupayniyuqta ruwasqanm. Cristoqa templota hatarichiqmi, paymi Iglesiasanta warmi templo hina hatarichin, chayqa qhari templonwan hukchasqa kananpaqmi. Tinkuyqa runa templo Diospa temploq Aswan Santísimo Cheqanpi Divinowan huñusqa kaptinmi. "Iskay chunka kimsa" nisqaqa pachak tawa chunka tawa waranqa sellasqa kananpaq unanchanmi, chay llamk'aytaq qallarisqa iskay waranqa kimsa pachak watapa profecía tukukuyinpi. Mateo iskay chunka kimsaqa Laodiceapi Qanchis kaq punchaw Adventistakunapa contran willakusqanmi, paykunaqa pachak tawa chunka tawa waranqapa llulla rikch'ayninmi.

Pachak tawa chunka tawa waranqa runakunaqa qanchismantam pusāqniyuq kanku, paykunaqa pusāq p'unchawpi kawsarimusqakunami, Noépa arkanpi pusāq alma runakunam kanku, Setpa pusāq mirayninkunam kanku, hinallataq urkunkupi sellosqa kasqankuqa pusāq p'unchawpi rurasqa circuncisiónwanmi rikuchisqa karqan. Paykunaqa pusāq p'unchawpi servicionpaq hawisqa sacerdotekunam kanku, chaymantataq iskay chunka kimsayuq kapitulopi Adventismopa contran pusāq llaquy willakuykunapa willakuyinqa llullaq pusāqpa contran willakuymi.

Ay, sasachaq virgenkunapa hawanpi llaquy rimayqa ñawpaqman hamun Diospa llaqtanpa sellasqa kayninwan, iskay chunka iskaynin capítuloq qhipa versículonpi. Iskay chunka iskaynin capítuloqa Génesispi iskay chunka iskaynin capítuloqwan tupayan, imaraykuchus Antiguo Testamentoq ñawpaq libronqa musyachin Nuevo Testamentoq ñawpaq librota. Mateo chunka hukniyuqmanta iskay chunka iskaynin capítulo kama profético siq'ipi, chunka iskayniyuq capítulo-kunata rikhachispa, chay chunka iskayniyuqmanta soqta kaq capítuloqa chunka soqtayuq capítulo kashan, maypichus Simón Barjonaq sutin Pedroman tikrasqa karqan.

Qanman nirqaykitaqmi: Qamqa Pedro kanki, kay qaca patapitaqmi Iglesiasyta hatarichisqa; uku pacha punkunkunataq manam atipanqachu chayta. Mateo 16:18.

Mateo chunka hukniyuqmanta iskay chunka iskayniyuqkama kashan tawa pachak pichqa chunka isqunniyuq versikulukuna. Chawpi versículonqa chunka suqtayuq p'unchawpa chunka qanchisniyuq versículonmi, ichaqa chay versículota mana rakiyta atinchu chunka pusaqniyuqwan, isqunniyuqwanpas, huk rimayllam kasqanrayku.

Hinaspan Jesusqa nirqa: Kuisqa kanki qan, Simón Barjona; mana aysawan ni yawarwanchu kayta qampaq rikuchisurqanki, aswanpas hanaq pacha pi kashaq Yayaymi. Hinallataq niykiki:

qanqa Pedrom kanki, kay rumi patanpitaq iglesiyta sayarichisaq; ukhu pacha punkunkunapas manam atipayta atinmanchu chayta. Qampaqtaq qosqayki hanaq pacha qhapaq suyuq llavenkunata; kay pachapi imatapas watanki chayqa hanaq pachapipas watasqa kanqa; kay pachapi imatapas paskanki chayqa hanaq pachapipas paskasqa kanqa. Mateo 16:17–19.

Chunka iskay chunka hukniyuq qillqakunamanta iskay chunka iskayniyuqkama chawpinpiqa Cristianokunapaq aswan hatun, kallpachaq pacto willakuymi kashan. Chay willakuypim Simonpa sutin Pedroman tikrachisqa, chaymi; inglés simikunapa sapa qillqapa yupaynin kasqanta churanki chayqa; hina “a” hukm, “z”taq iskay chunka suqta—chaypi tarinki “p”qa 16 kasqanta, “e”qa 5 kasqanta, “t”taq 20 kasqanta, huk “e”taq 5 kasqanta, “r”taq 18 kasqanta. 16 X 5 X 20 X 5 X 18 mirachispaykiqa 144,000mi llusqin, Pedropa sutin tikrasqa kasqanman riqsichiq, pacto masinakuyupa unanchaqnin, tarikun capítulo 16 versículo 18 nisqapi, Pedropa ñawpaq qillqanmi yupay 16, qhipa qillqantaq yupay 18. Kay llapantam chunka iskay qillqakunapa chawpinpi kashan, chaykunaqa qallarín chunka hukniyuqpa unanchanwan, tukukuntaq iskay chunka iskayniyuqpa unanchanwan.

Chay lisiqaaqaaqaa hina tarikun Génesis pa chunka hukniyuqmanta iskay chunka iskayniyuq kapitukunapipas, chay lisiqapiqa kashan 305 versículokuna, chaymi reqsichin chunka qanchisniyuq capítulo, chunka hukniyuq versículo, chay lisiqap chawpin kasqanta. Chay chunka iskayniyuq kapitukunayuq lisiqa, Antiguo Testamento pa ñawpaq libronmanta, Abrahamwan rimasqa pactota reqsichin, hinaspataq rikuchin alpha lisiqata, omega lisiqawan tupaqta, Nuevo Testamento pa ñawpaq libroypa kaqlataq kapitukunapi. Mateo libroypi omega lisiqap chawpinqa, pachak tawa chunka tawa waranqa runakunap pactowan tinkisqankup aswan hatun puntunmi, paykunaqa domingo kamachiypi hoqarisqa pacto señal kanku. Génesis pa lisiqnin chawpi versículonqa mana chawpi versículollatachu reqsichin, aswanpas Abrahamwan kinsa kuti nisqa pacto pa iskay kaq utaq chawpi pasonta, hinallataq ancha allin reqsinapaq pacto señaltapas.

Qankunapa qarachakuypa aychanta circuncidarqankichis; chaymi ñoqaqa qankunawan rurasqay pactop qillqaynin kanqa. Génesis 17:11.

Qhipa qillqapi kaykunataqa qatinqinpi rimasunchik.

“Chayqa qhipamanqa, hallp’atawan q’upata, llulla kurikuna chaymanta llulla qullqikuna pichaspa, llapankuta phuyuhinata oqarispá ventanamanta llusqirqanku, wayrañataq apan. Chay ch’aqwaypiqa huk ratullata ñawiykunata wichqarqani; kicharisqaykipiqa, q’upaqa llapallan chinkasqaña karqa. Ancha chanin kurikuna, diamantekuna, quri qolqewan qullqi monedakunaqa, wasi ukhunta llapanpi achka-achkata mast’arasqa kachkarqanku.

Chaymantataqsi mesapi huk kajunta churaykurqan, ñawpaq kaqmanta aswan hatun, aswan sumaq; hinaspan joyakunata, diamantekunata, qolqekunatapas maki hunt’ata oqharispa kajunman wischarqan, mana hukllapas qhepaqninpaq, chay diamantekunamanta wakinqa tupuspa puntallan hina uchuy kaspapas.

Paymiqa qayawarquwan “hamuy, qhawariy” nispa.

“Qiru caja ukhumanman, ichaqa ñawiykunaqa chay rikuywanmi llihipa qhisnichisqa karqan. Ñawpaq hatun k’anchayninkumanta chunka kuti astawanmi k’anchaykurqanku. Yuyarirqani aqopim llamp’usqa kasqankuta, chay mana allin runakunapa chakinwan, paykuna payta ch’eqechispanku hallp’aman sarusqankurayku. Caja ukhumanqa sumaq kamasqallapi churakusqa karqanku, sapa hukninmi cheqanpi karqan, mana ima rikuy atina sasachakuyniyuqchu chay runapa, paymi chaykunata wikch’urqan. Kusikuywan sinchita qaparirqani, chay qapariyñataqmi rikch’achiwaraq.” Early Writings, 83.

“Qamkuna Señorpa hamuyninta ancha karuman churashankichik. Qepa tamyayqa hamusharqan [chisi chawpipi qapariy hina] usqhaylla, chunka kuti astawan atiyiniyuqwan,” nisqanta rikarqani. Spalding and Magan, 5.

Hinallataq yachaymanta hinaspa allin entiendenamanta, rey paykunamanta tapukusqanpiqa, tarirqan chunka kuti aswan allinta tukuy kamayoqkuna hinaspa qoyllur qhawariqkuna llaqtanpa llapan suyuyninpi kaqkunamanta. Daniel 1:20.